

دانش آموز گرامی، با تقدیم بهترین درودها و آرزوی موفقیت شما، درست ترین گزینه را انتخاب و با مداد مشکی نرم، خانه مربوط را در پاسخ نامه به روش درست کاملاً سیاه کنید.

◇ پرسش های کتاب فارسی پایه هفتم دبیرستان (دوره اول) ◇

الف) واژه شناسی:

۱) متضاد « تند و با شتاب راه رفتن » در کدام بیت به کار رفته است؟

۱- ز وحشت سست شد برای جای ناگاه / ز رنج خستگی درمانده در راه

۲- بیايد هر دو پا محکم نهادن / از آن پس فکر برپای ایستادن

۳- تا کی حرکات کودکانه / در باغ و چمن چمیدن آموز

۴- به هر جا بنگرم کوه و در و دشت / نشان از قامت رعنا تو بینم

۲) مترادف واژه «هماهنگی و زیبایی» در کدام بیت آمده است؟

۱- آدم و نوح و خلیل و موسی و عیسی / آمده مجموع در ظلال محمد

۲- به ترانه های شیرین، به بهانه های رنگین / بکشید سوی خانه مه خوب خوش لقا را

۳- ای خدا! ای فضل تو حاجت روا / با تو نام هیچ کس نبود روا

۴- ماه فرو ماند از جمال محمد (ص) / سرو نباشد به اعتدال محمد (ص)

۳) با توجه به معنی املائی کدام واژه نادرست است؟

۱- عبَد: جاودان ۲- خصلت: خوی ۳- فراق: جدایی ۴- نصیب: قسمت

۴) در عبارت زیر چند غلط املائی وجود دارد؟

رسول اکرم (ص) با فرزندان خود به مهر و عطوفت رفتار می کرد. گاه وقتی به سجده می رفت حسن و حسین علیهما السلام برگردن و پشتش می نشستند..... و از سجده برمی خواست و هر دو را در بر می گرفت. حضرت با خدمتکارانش نیز رعت و عطوفت داشت.

۱- دو ۲- سه ۳- چهار ۴- پنج

۵) در کدام گزینه غلط املائی کمتری به کار رفته است؟

۱- امارت عالی قاپو، هک شده بود، قرائت فارسی ۲- اثنای سفر، صلاح و درستی، مدّت حیات صاحبان قبور

۳- توصیه و سفارش، سخن و سرا، هجوم امواج، ۴- کمی مکث کرد، سگه ها غلطیدند، گشت و گزار

۱- یک ۲- دو ۳- سه ۴- چهار

۶) معنای چند واژه درست است؟

«مقتدا: پیشوا» / «آیین: قاعده، قانون» / «تحمل: بردباری» / «به رغم: مطابق» / «کرانه: آسمان» / «حجره: اتاق کوچک»

۱- یک ۲- دو ۳- سه ۴- چهار

۷) کدام گروه از واژه های زیر هم خانواده نیستند؟

۱- فهیم تفاهم، تفهیم ۲- لازم، ملزوم، لزوم ۳- مخلص، خاص، مخصوص ۴- ممانعت، ممنوع، مانع

ب) درک و دریافت متون نثر:

۸) مفهوم کلی و دقیق عبارت « یاد دارم که در ایام طفولیت متعبد و شب خیز بودم. » چیست؟

۱- یادآوری خاطرات کودکی ۲- شب زنده‌داری و عبادت ۳- سحرخیزی و شب زنده‌داری ۴- کودکی و بی‌خوابی

۹) در جمله « غرقه شکوه و اعجاز زیبایی خلقت بودم. » منظور از خلقت چیست؟

۱- طبیعت و آفرینش ۲- چشمه معرفت الهی ۳- جاذبه خالق ۴- انسان و جهان

۱۰) با توجه به درس «نسل آینده ساز» در عبارت « شما امروز در سال‌های طلایی عمر خود هستید. » منظور از «سال‌های طلایی عمر» چیست؟

۱- دوران نوجوانی و جوانی ۲- دوران خوشی و شادی ۳- دوران اغتنام فرصت ۴- دوران تندرستی و خوشبختی

۱۱) با توجه به درس « قلب کوچکم را به چه کسی بدهم؟ » مفهوم عبارت زیر چیست؟

« هر وقت که خودش هم با زحمت در قلبم جا می‌گرفت، صندوق بزرگ پول‌هایش بیرون می‌ماند. »

۱- قلب انسان برای صندوق پول‌ها جای کافی نداشت.

۲- پول و مادیات مایه خوشبختی انسان‌ها نیست.

۳- قلب او جای آدم‌های خوب بود؛ نه پول و مادیات.

۴- قلب فقط جایگاه خویشان و دوستان است.

۱۲) معنا و مفهوم کدام عبارت نادرست است؟

۱- گره از کار دیگران گشودن: مشکل‌گشایی کردن

۲- در پوستین خلق افتادن: غیبت کردن

۳- از کوره در رفتن: خشمگین شدن

۴- عبرت نمودن: تعبیر کردن

۱۳) عبارت « هرگاه به مجلسی وارد می‌شد نزدیک‌ترین جای خالی را اختیار می‌کرد. » کدام ویژگی پیامبر صلی‌ال‌... علیه و آله و سلم را بیان می‌نماید؟

۱- صمیمیت و ساده‌زیستی ۲- تواضع و فروتنی ۳- خوش برخوردی ۴- گشاده‌رویی و مهربانی

۱۴) معنی کدام یک از اصطلاحات مشخص شده، نادرست است؟

۱- موج جمعیت رجائی را از جا کند. (جدا کرد، بلند کرد و برد.)

۲- ایران به فرزندانش می‌بالد. (افتخار می‌کند.)

۳- دلم بنا کرد به پرپر زدن. (بهانه گرفتن.)

۴- من از اول هم باید عقلم می‌رسید. (می‌فهمیدم.)

پ) درک و دریافت متون نظم:

۱۵) همه بیت‌ها با مصراع اول بیت زیر قرابت معنایی دارد؛ بجز:

شو روز به فکر آب و دانه هنگام شب آرمیدن آموز

۱- ز کوشش به هر چیز خواهی رسید / به چیز خواهی کماهی رسید

۲- برو کارگر باش و امیدوار / که از یأس، جز مرگ ناید به بار

۳- گرت پایداری است در کارها / شود سهل پیش تو دشوارها

۴- صد هزاران دام و دانه است ای خدا / ما چون مرغان حریصی بی‌نوا

دفترچه پرسش‌های پایه هفتم متوسطه اول

۱۶) بیت « به جان زنده دلان سعدیا که ملک وجود / نیرزد آنکه دلی را ز خود بیازاری» بر چه نکته اخلاقی و اجتماعی تاکید می کند؟

۱- آزادی و آزادگی ۲- بخشنده گی و نیکی ۳- بی آزاری و انسان دوستی ۴- مهربانی و دلدادگی

۱۷) کدام گزینه با بیت «تورا دانش و دین رهاند درست / در رستگاری نباید جست» ارتباط معنایی کمتری دارد؟

- ۱- میاسای ز آموختن یک زمان / ز دانش میفکن دل اندر گمان
- ۲- گر تو یک خشک بید بی هنری / علم تو را سرو جویبار کند
- ۳- هر علم را که کار نبندی چه فایده / چشم از برای آن بود آخر که بنگری
- ۴- کسی کو به دانش توانگر بود / ز گفتار و کردار بهتر بود

۱۸) کدام بیت با بیت های دیگر ارتباط معنایی ندارد؟

- ۱- رهی چه می طلبی نظم آبدار از من / به خشکسال ادب شعر تر چه می خواهی (رهی: تخلص شاعر)
- ۲- چو باشی با ادب یابی معانی / چو باشی بی ادب زو با زمانی
- ۳- از ادب پر نور گشته است این فلک / و ز ادب معصوم و پاک آمد ملک
- ۴- از خدا جوییم توفیق ادب / بی ادب محروم شد از لطف رب

۱۹) در کدام گزینه مفهوم کلی بیت «گر هزاران دام باشد هر قدم / چون تو با مایی، نباشد هیچ غم» آمده است؟

- ۱- آسودگی خاطر به سبب همراه شدن با خدا
- ۲- ترس و واهمه از گرفتاری در دام بلا
- ۳- تشویش ذهن به سبب دوری از خدا
- ۴- فراوانی مشکلات و گرفتاری های دنیا

۲۰) کدام گزینه با گزینه های دیگر ارتباط معنایی ندارد؟

- ۱- برگ درختان سبز در نظر هوشیار / هر ورقش دفتری است معرفت کردگار
- ۲- با زبان سبز و دستان دراز / از ضمیر خاک می گویند راز
- ۳- کوه و دریا و درختان همه در تسبیح اند / نه همه مستمعی فهم کند این اسرار
- ۴- بهتر از هرچه هست در دنیا / با خدا راز گفتنت امروز

۲۱) کدام مصراع برای بازگردانی به نثر امروزی با توجه به جابه جایی ارکان جمله، به نثر نزدیک تر است؟

- ۱- پرید از شاخکی بر شاخساری
- ۲- به جرئت کرد روزی بال و پر باز
- ۳- ز رنج خستگی درماند در راه
- ۴- حدیث زندگی می باید آموخت

۲۲) مرا با همنشینی مفتخر کرد؛ یعنی:

- ۱- مرا با یک دوست خوب آشنا کرد.
- ۲- مرا با دوستی خود سرافراز کرد.
- ۳- مرا در کنار خود جای داد.
- ۴- مرا همنشینی خوب دانست.

ت) تاریخ ادبیات:

۲۳) متن زیر از کدام کتاب انتخاب شده است؟

«پدر را گفتم از اینان یکی سر بر نمی‌دارد که دوگانه‌ای بگزارد. چنان خواب غفلت برده‌اند که گویی نخفته‌اند که مرده‌اند.»

۱- الهی‌نامه خواجه عبدالله انصاری ۲- بستان العارفین ۳- گلستان سعدی ۴- بهارستان جامی

۲۴) کدام گزینه اثر دیگری از شاعر مجموعه «تنفس صبح» نیست؟

۱- آیین‌های ناگهان ۲- به قول پرستو ۳- کوچه آفتاب ۴- قصه رنگ پریده

۲۵) این شاعر گرانمایه در آرایش صحنه‌های شعرش استاد بی‌نظیر است و داستان‌پردازی در منظومه‌های

او به اوج رسید:

۱- نیمایوشیج ۲- نظامی گنجه‌ای ۳- بیدل دهلوی ۴- ملک‌الشعرای بهار

۲۶) کدام گزینه نادرست است؟

۱- کتاب عظیم مثنوی معنوی اثر مولوی در قرن هفتم هجری است.

۲- محمد جواد محبت از معلمان شاعر و اهل قلم دوران معاصر است

۳- نادر ابراهیمی نخستین کتابش را با نام «به هوای گل سرخ» نوشت.

۴- عبدالرحمان جامی هفت اورنگ خود را به تقلید خمسه نظامی سرود.

ث) دانش‌های زبانی:

۲۷) در کدام عبارت مسند و فعل اسنادی به کار نرفته است؟

۱- شبی مادرم از من درخواست کرد که امشب سرد است، نزد من بخسب.

۲- مخالفت با خواهش مادر برایم دشوار بود، پذیرفتم.

۳- آن شب هیچ خوابم نبرد و از نماز شب بازماندم.

۴- دعای مادرم در حق من مستجاب شد و مرا بدین جای رسانید.

۲۸) فعل‌های کدام گزینه از لحاظ شخص و شمار با جمله‌های دیگر تفاوت دارد؟

۱- کوچه خلوت‌تر از همیشه بود. باد سردی می‌وزید. ۲- مصطفی از کوچه گذشت و وارد خیابان شد.

۳- احساس کرد صدای به هم خوردن سکه‌ها را می‌شنود. ۴- فکر می‌کنم امروز بتوانم دستکشی را که می‌خواهم بخرم.

۲۹) با توجه به عبارت زیر کدام گزینه نادرست است؟

«همین که از دروازه شهر بیرون رفتیم، قلمم را از جیبم درآوردم و سفرنامه را باز کردم و نوشتم:»

۱- در عبارت سه ضمیر پیوسته وجود دارد. ۲- «جیب» متمم جمله دوم است.

۳- «سفرنامه» مفعول است. ۴- عبارت چهار جمله دارد.

۳۰) کدام گزینه بخش ثابت در همه ساخت‌های فعل است؟

۱- شناسه ۲- زمان ۳- مصدر ۴- بن

◇ پرسش‌های کتاب پرتو سخن ◇

ج) فصل دوم: قالب‌های شعر فارسی:

(۳۱) در باره قالب شعری «قطعه» کدام گزینه درست نیست؟

- ۱- ناصر خسرو و رودکی قطعه‌سرا هستند.
 ۲- مصراع‌های دوم همه بیت‌ها، هم‌قافیه هستند.
 ۳- قطعه از ۲ تا ۱۴، ۱۵ بیت شکل می‌گیرد.
 ۴- به مسائل اجتماعی و پند و اندرز می‌پردازد.

(۳۲) شعری که موضوع آن مدح، موعظه و توصیف باشد نام دارد.

- ۱- قصیده ۲- مستزاد ۳- قطعه ۴- رباعی

(۳۳) کدام گزینه عبارت زیر را تکمیل می‌کند؟

« **غزل در آغاز محتوایی داشته است. مانند: غزل‌های رودکی و سعدی.** »

- ۱- عارفانه ۲- اجتماعی ۳- عاشقانه ۴- سیاسی

(۳۴) قالب شعر زیر چیست؟

دستی به گرم به شانه ما نزدی

دیری است دل چشم به راحت دارد

- ۱- دوبیتی ۲- رباعی ۳- چهار پاره ۴- دوبیتی نو

(۳۵) تعریف زیر درباره کدام قالب شعری نیست؟

« **این قالب شعری دارای وزن عروضی است، اما مصراع‌ها از نظر امتداد و تعداد ارکان برابر نیست.** »

- ۱- شعر نیمایی ۲- شعر موج نو ۳- شعر نو ۴- شعر آزاد

(۳۶) برجسته‌ترین و ابداع‌کننده شعر سپید است.

- ۱- احمد شاملو ۲- سهراب سپهری ۳- فروغ فرخزاد ۴- نیما یوشیج

(۳۷) نوع شعر زیر در کدام گزینه آمده است؟

دیگر به صورت تو / نیازم نیست / تو در آفتاب نشسته‌ای / و باد، خبر از مرگ انگور می‌دهد / ارادت من به درختان تا صبح نمی‌پاید / شبی که گذشت / تا سحر بودی / ما نمی‌دانستیم / آن دم که خبر از تو به ما رسید / ما بر شاخه عمر می‌باختیم / گیلاس‌ها در باد گم بودند.

- ۱- شعر نیمایی ۲- شعر نو ۳- شعر موج نو ۴- شعر آزاد

(۳۸) کدام گزینه نادرست است؟

- ۱- ادیب‌الممالک فراهانی نخستین کسی بود که قالب چهارپاره را آزمود.
 ۲- چهارپاره‌ها معمولاً مضامین عاشقانه، توصیفی، اجتماعی و روایتی دارند.
 ۳- باباطاهر همدانی و فایز دشتستانی از مشهورترین دوبیتی‌سرایان هستند.
 ۴- به دوبیتی نو، فله‌ویات هم گفته شده است.

- ۳۹) این قالب شعری از مخترعات ایرانیان است و پایه‌گذار آن را منوچهری دامغانی می‌دانند.
- ۱- قصیده ۲- غزل ۳- مثنوی ۴- مسمط
- ۴۰) کدام مجموعه شعر از لحاظ قالب شعری متفاوت است؟
- ۱- حدیقه سنایی غزنوی ۲- خسرو و شیرین نظامی
- ۳- افسانه علی اسفندیاری ۴- ویس و رامین فخرالدین اسعد گرگانی

چ) فصل ششم: آرایه‌های ادبی:

- ۴۱) همه گزینه‌ها درباره تشبیه درست است؛ بجز.....
- ۱- ایجاد کننده موسیقی درونی و موجب احساس لذت در خواننده است.
- ۲- توصیف و تصویری کردن وضعیت و موقعیت مشبه است.
- ۳- مادی و محسوس کردن حالات و تجسم مشبه است.
- ۴- آفرینش اغراق که قوه خیال و حس زیباپرستی انسان آن را می‌پسندد.
- ۴۲) در بیت زیر چند تشبیه به کار رفته است؟

نور تویی، سور تویی، دولت منصور تویی مرغ کوه طور تویی، خسته به منقار مرا

- ۱- دو ۲- سه ۳- چهار ۴- پنج

۴۳) در کدام گزینه کنایه به کار نرفته است؟

- ۱- عابدانی که روی بر خلق اند / پشت به قبله می‌کنند نماز
- ۲- گل بخندید و باغ شد پدram / ای خوشا جهان در این هنگام
- ۳- هر که او خورده نیست دود چراغ / ننشیند به کام دل به فراغ
- ۴- از مکافات عمل غافل مشو / گندم از گندم بروید جو ز جو
- ۴۴) در همه گزینه‌ها آرایه «واج‌آرایی» به زیبایی به کار رفته است؛ بجز.....
- ۱- خیال خال تو با خود به خاک خواهیم برد / که تا ز خال تو خاکم شود عبیرآمیز
- ۲- شب است و شاهد و شمع و شراب و شیرینی / غنیمت است چنین شب که دوستان بینی
- ۳- رشته تسبیح اگر بگسست معذورم بدار / دستم اندر ساعد ساقی سیمین ساق بود
- ۴- همه راستی جوی و فرزانگی / ز تو دور باد آرز و دیوانگی

۴۵) آرایه ادبی نوشته شده در مقابل کدام بیت نادرست است؟

- ۱- از در درآمدی و من از خود به در شدم / گویی از این جهان به جهان دگر شدم (تکرار)
- ۲- همه عالم تن است و ایران دل / نیست گوینده زین قیاس خجل (تشبیه)
- ۳- مجو درستی عهد از جهان سست بنیاد / که این عجزه عروس هزار داماد است (جناس)
- ۴- غنچه هم گفت گرچه دلتنگم / مثل لبخند باز خواهیم شد (تشخیص)

۴۶) در کدام گزینه آرایه شعر: «روشنی را بچشمیم...» (سپهری) آمده است؟

- ۱- نماد
- ۲- حسامیزی
- ۳- کنایه
- ۴- تکرار

۴۷) در بیت زیر چه آرایه‌ای به کار رفته است؟

یار مفروش به دنیا که بسی سود نکرد / آن که یوسف به زر ناسره بفروخته بود

- ۱- نماد
- ۲- حسامیزی
- ۳- تلمیح
- ۴- تضمین

۴۸) کدام نوع از انواع جناس در بیت زیر به کار رفته است؟

این که تو داری قیامت است نه قامت / وین نه تبسم که معجز است و کرامت

- ۱- جناس ناقص افزایشی
- ۲- جناس اشتقاق
- ۳- جناس ناقص حرکتی
- ۴- جناس ناقص اختلافی

۴۹- در کدام گزینه جناس تام به کار نرفته است؟

- ۱- گلاب است گویی به جویش روان / همی شاد گردد ز بویش روان
 - ۲- آتش است این بانگ نای و نیست باد / هر که این آتش ندارد، نیست باد
 - ۳- در حسرت رخسار تو ای زیباروی / از ناله چو نال گشتم از مویه چو موی
 - ۴- بهرام که گور می‌گرفتی همه عمر / دیدی که چگونه گور بهرام گرفت
- ۵۰) در همه گزینه‌ها بجز..... آرایه مراعات نظیر به کار رفته است.**

- ۱- مطرب عشق عجب ساز و نوایی دارد / نقش هر نغمه که زد راه به جایی دارد
- ۲- مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو / یادم از کشته خویش آمد و هنگام درو
- ۳- بیستون کندن فرهاد نه کاری است شگفت / شور شیرین به سر هر که فتد کوه کن است
- ۴- زمانه پندی آزادوار داد مرا / زمانه را چو نکو بنگری همه پند است

پیروزی و سرافراز باشید.

دانش آموز عزیز،

شماره داوطلبی خود را برای دریافت کارنامه یادداشت کنید. از طریق اینترنت می‌توانید نتیجه المپیاد و کارنامه شخصی دانش‌آموزان خود تا ۱۵ فروردین ۱۳۹۷ در پایگاه اطلاع‌رسانی انجمن به نشانی: www.parheeb.ir ببینید. در ضمن برای دریافت اطلاعات بیشتر به همین پایگاه مراجعه کنید.